

Tantárgyi program és követelmények

A tantárgy meghirdetésének féléve:	<i>(Neptun automatikusan hozzárendeli)</i>
A tantárgy kódja:	EONEMOH1002
A tantárgy megnevezése:	Dendrológia
A tantárgy felelőse:	<i>Bartha Dénes</i>
A tantárgy felelős szervezet neve (kódja):	<i>NTI (E180)</i>

A tantárgy előadója:	Bartha Dénes	
A tantárgy előkövetelménye:	Növényrendszertan	
A tantárgy követelménye:	vizsga	
A tantárgy kreditértéke:	5	
A tantárgy tanóra száma (ea/gyak/lab):	heti:2/3/0	féléves: 0/0/0
A tantárgy típusa:	kötelező	
A tantárgy ajánlott tanterv szerinti félévszáma:	3	
A tantárgy meghirdetési gyakorisága:	mintatanterv szerint	
Az oktatás nyelve (ha az nem a magyar):		
Az oktatás helyszíne (ha nem Sopron):		
A tantárgy órarendi beosztása:	Neptun szerint	

I: Tárgytematika kiegészítő adatok / Oktatás célja

I/1. A tantárgy oktatásának célja:

Megismertetni a hallgatókat a hazai fa- és cserjefajokkal, valamint az erdőgazdasági természetbe vont exóta fás növényekkel, azok fontosabb morfológiai és ökológiai sajátosságaival olyan jártassági fokon, hogy az erdősítési és erdőművelési eljárásokkal kibővített szakismeretei birtokában képesek legyenek az erdőgazdálkodás biológiai folyamatát irányítani.

II: Tárgytematika kiegészítő adatok / Tantárgy tartalma

II.1. A tantárgy szakmai tartalma és ütemezése:

Tananyagrész / témakör	Óraszám
Előadások	
<i>Az erdészeti dendrológia fogalmköre:</i> a fás növények nevezéktani, morfológiai, ökológiai, elterjedési, növekedési, szaporodási, változatossági sajátosságainak áttekintése	2
<i>Zárvtermők törzse:</i> Magnoliaceae, Berberidaceae, Ranunculaceae, Hamamelidaceae, Platanaceae, Buxaceae fás növényfajai	2
Ulmaceae, Moraceae, Betulaceae, Corylaceae fontosabb fajai	2
Fagaceae, Juglandaceae fontosabb fajai.	2
Salicaceae erdőgazdaságilag fontosabb fajai. Nemes nyárok, fűzfajták.	2
Tamaricaceae, Ericaceae, Tiliaceae, Malvaceae, Thymelaeaceae fontosabb fás fajai.	2
Grossulariaceae, Hydrangaceae, Rosaceae fontosabb fajai	2
Mimosaceae, Caesalpiniaceae, Fabaceae, Rutaceae, Simaroubaceae, Anacardiaceae fás növényfajai. Akácajták	2
Staphyleaceae, Sapindaceae, Aceraceae, Hippocastanaceae, Cornaceae, Araliaceae, Aquifoliaceae, Celastraceae, Loranthaceae, Rhamnaceae, Vitaceae fontosabb fajai	2
Elaeagnaceae, Oleaceae, Caprifoliaceae, Solanaceae, Scrophulariaceae, Bignoniaceae, Liliaceae fontosabb fás növényfajai	2
<i>Nyitvtermők törzse:</i> a törzs rendszertani ismertetése, a nyitvtermők jelenlegi elterjedése. Ginkgoaceae, Pinaceae fontosabb fajai	2
Taxodiaceae, Cupressaceae, Taxaceae, Ephedraceae fontosabb fajai	2

Az erdészeti dendrológia szakmai vonatkozásai: az erdészeti dendrológiai kutatások története, szakirodalmi és herbáriumi ismeretek, a dendrotaxonok gyakorlati csoportosítása	1
Az erdészeti dendrológia természetvédelmi vonatkozásai: vörös könyvek, vörös listák, a hazai és az európai dendroflóra veszélyeztetett és védett fajai; inváziós fa- és cserjefajok	1
Gyakorlatok Állományalkotó és elegyfák illetve cserjék lombos állapotban, élőhelyükön történő bemutatása I-III. Terepgyakorlatok: Szárhalom, Soproni-hg., Tómalom-Kecskehegy	6
Lombos fák és cserjék leveles hajtásainak bemutatása I-III. Lombhatározás. Tantermi és botanikus kerti gyakorlat	6
Fenyőfélék hajtásainak bemutatása. Fenyőhatározás. Tantermi és botanikus kerti gyakorlat	3
Számonkérés: leveles hajtások felismerése	3
Lombos fák és cserjék téli hajtásainak bemutatása I-II. Rügyhatározás. Tantermi gyakorlat	6
Fák és cserjék téli habitusának, valamint a lombos fák és fenyők kérgének bemutatása. Terepgyakorlat: Soproni-hg.	3
Lombos fák és cserjék, fenyőfélék termésének és magjának bemutatása. Tantermi gyakorlat	3
Lombos fák és fenyők fájának makroszkopikus ismertetése. Fahatározás. Tantermi gyakorlat	3
Számonkérés: rügyek, magok, termések, fakockák felismerése	6

II/2. A tantárgy alkalmazott oktatási módszerei és a hallgatók tevékenységformái:

A tantárgy előadásainak megtartását, a tananyag megértését demonstrációs anyagok segítik: ábratáblák, színes diapozitívok, ppt-s diák és ábrák. A gyakorlatokon minden oktatásra kerülő fajt élő anyagon bemutatunk, ezen kívül felhasználjuk a tanszéki herbáriumokat, botanikus kerti anyagot, fotókat, ábrákat. Mind az elméleti, mind a gyakorlati részből a 2012-ben megjelent Dendrológia c. jegyzet és az 1996-ban megjelent Fa- és cserjehatározó jegyzet az irányadó.

II/3. Megszerzendő ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák:

- *készség* szintjén ismerjék az állományalkotó fafajokat és a fontosabb elegyfafajokat
- *jártasság* szintjén ismerjék a ritkább elegyfafajokat és a cserjefajokat
- *ismereti* szinten ismerjék a díszfákat és díszcserjéket

III: Tárgytematika kiegészítő adatok / Számonkérési és értékelési rendszere

III/1. A tantárgy aláírásának feltételei:

Az előadásokon és gyakorlatokon való részvétel. Az évközi számonkéréseket legalább 60 %-ot meghaladóan kell teljesíteni. A fászszerű gyűjtemény leadása legkésőbb a szorgalmi időszak utolsó napjáig.

III/2. A tantárgy értékelési módja és ütemezése:

Kollokvium, mely fajfelismerésből és szóbeli vizsgáztatásból áll. 20 rügy és vessző, 15 termés és mag, 5 fakocka, 10 virág és virágzat, 40 leveles hajtás felismerése és a tétel megválaszolása.

IV: Tárgytematika kiegészítő adatok / Irodalom

IV/1. Kötelező irodalom:

Bartha D.: Dendrológia. - Egyetemi jegyzet, 2012.
Bartha D.: Fa- és cserjehatározó. - Egyetemi jegyzet, 1996.

IV/2. Ajánlott irodalom:

- Bartha D.: Magyarország fa- és cserjefajai. - Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1999.
- Bartha D.: Fa- és cserjehatározó. - Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1997.
- Bartha D. (szerk.): Magyarország ritka fa- és cserjefajainak atlasza. – Kossuth Kiadó, Budapest, 2012.
- Gencsi L. - Vancsura R.: Dendrológia. - Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1992.
- Csapody I. - Csapody V. - Rott F.: Erdei fák és cserjék. - OEF, Budapest, 1966.
- Vancsura R.: Lombos fák és cserjék. - Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1960.
- Kiss L.: Fenyők. - Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1956.
- Schmidt G.: Rügyatlasz. - EXCIT Kiadó, Budapest, 1993.
- Schmidt G.: Dendrológiai herbárium. - Pro Natura Kiadó, Budapest, 1991.
- Schmidt G.: Kertészeti dendrológia. - Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2006.